

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreae Coppensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiaë, 1626

Ad Qvæst. LXVI. Quid sunt Sacramenta?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

affectarunt, tum per emendicatas aut ementiras Communicatorias Romanas; tum per sparsum vulgo, iactatumque de se titulum, fucumve Catholicae Communionis. &c. Qualia sepius notata videre est in mea *Historica Demonstratione Romano-catholicae fidei*. Testes dem? Eisdem reddo tibi verbis totidem, quos tute dedisti mihi. De tui namque; similibus prodiderunt. *Qua sine scias, (tua recipe verba Minister) vel si dubites, quia in Veterum scriptis Patrum non multum Bene versatus; consule eosdem, de Qualibus ij contestentur. Verè, (tua recipe verba) agnosimus in VOBIS Luthero-caluinianis Morem, geniumque veterum hereticorum.*

AD IV. Si male locuti sunt, testimonium perhibe de mendacio. Sin; quid eos cædis tam immaniter? Sed negas; Et hoc tantum. Ego sto in ore duorum testium fide dignorum.

AD V. Et testimonium Costeri, Lessij. &c. verum est. Atque in iisdem, (tua recipe verba Minister) habes propositionem à Teipso formatam; tu, si bonus es logicus, assume, atque conclude.

III. MINISTER. L. De Parochi appendicula, Sola fide, diximus quæst. 60.

2. Catecheticus ait: *Fructus proferunt gratitudinis, qui Christo per Veram fidem insi. i sunt.* Parochus hic manifeste calumniatur, & doctrinæ catechetice sensum depravat ponendo: *Per fidem solam Christo se insitos putant.* Vocem *Veram* expunxit: in quo dolum committit, & fraudulenter agit. Doctrinam nostram de Vera fide Opinionem in te protatur mendacem, & credulam, temerariamque presumptionem.

3. Nec ipse negare potest, quin Christo insiti fructus proferant gratitudinis; nisi novam hic hæresin nobis fabricet. Iusta de eo querela nostri Catechista est &c.

RESPONDEO. AD I. De Sola fide diximus ad quæst. 60.

AD II. Vocem *Veram*, expunxi sciens, prudensque; quia Sectariorum, ac Novatorum fides, 1. Nec *Vera* esse potest; 2. Nec *Fides* quidè; sed mera opinio, atque persuasio, (tua recipe verba) mendax, credula, temerariaque, præsumptio. Atque ideo proprium epitheton *Solam* substitui. *Eidem* ex coniuventia reliqui, loquens ut multi, sentiens ut pauci. In marginem excaluinizatum *Veram* exponere velego inaduertens omisi; vel expositam typographæ præterit casu. Quales quæ mihi, ab typo-

graphia procul absenti quæ typographo meo, casus acciderunt vel in nuperis meis Luthero-caluinisticis, & Historicis plures. Neque in hac ipsa Castigatione melius sperare, nedum spondere mihi certum esse potest. Itaque nec dolum commisi, nec fraudulenter egi: Neque vir bonus id de me vel probabiliter præsumere potest: adeo nec ipsa æstuans Ministri malignitas causam vel fingere poterit, cur expunctam noluissem ad marginem exponere.

Quocirca Minister bis operam ludit: tum, quod suum ipse virulentia animi stylumque in me exerit, & exercet; tum quod è locis communibus suis facti meo dissimillimi iustam querelam iniuste in me promit, atque contorquet.

AD III. Nego, per veram fidem insitos Christo proferte fructus duntaxat *Gratitudinis*; sed insuper etiam ad cumulam Meritorum satagere, ut *PER BONA OPERA certam suam Vocationem & Electionem faciat.* 2. Pet. 1. Neque Minister fecius affirmat, (tua recipe verba) nisi novam hic hæresin nobis fabricet cum suis Luthero-caluinianis Novatoribus.

AD QUÆST. LXVI.

Quid sunt Sacramenta?

CALVINVS *Instit. l. 4. c. 14. §. 1.* componit definitionem Sacramenti conformem huic Catechetice.

MINISTER. 1. Quod pro *Sigilla* ponat *Instrumenta*, nihil hic opus erat. Nam fatemur Sacramenta esse *instrumenta*. Et eadem quoque *Sigilla*; Ut Rom. 4. circumcisio vocatur *signum*. i. Signum. Sed & *signum*; i. Sigillum, seu signaculum. Sic & Patres id appellant.

2. Nulla iusta de causa verbum *Obsignare*, deleuit. Quia Sacramenta sunt & signa, & sigilla; ideo & significant, & obsignant, & confirmant. Et manifesta calumnia est, quoties Pontificii docere nos auserunt Sacramenta esse nuda signa.

3. Minime erat opus ad *Credientibus* addi *Vere*; quia Solum Vera fides hic intelligitur.

RESPONDEO AD I. Quia *Sigilla* tantum confirmant rem, non conferunt ipsam actu in sese; *instrumenta* autem quid aliud rei & operantur, & conferunt: Quorum prius aiunt; ne-

gant posterius Lutherocaluinistę de Sacramentis: hæc meæ causa mutationis est. Nihil igitur hic opus erat, (tua recipe verba) verba dare nobis æquiuoca; Fatemur & nos Sacramenta esse instrumenta. At qualia? Vestrę Significationis, ob signationis, fidei manicipæ: non causæ, non efficientiæ, non contenti. Porro de *σημείω* & *σφραγίδι* vide in meo *Luthero-caluin. part. 3. quest. 3.*

AD II. Quia Sacramenta Aduersariis sunt, vt signa bonè, at Sigilla male; quibus ob signare respondet; idcirco iusta de causa verbum Ob signare debui ex caluinizare. Et verò manifesta calumnia est Ministri contra Pontificios, Symmetas suos pati ab illis calumniam dicentibus, eos docere Sacramenta esse nuda tantum signa. Nam & Sigilla addimus vestra; etsi vana.

AD III. Vera, sensu quidem, sua usque; vestro singulari; at non Catholico: Quo vos titulo ostentatis inani. Demum Quærit Minister:

*An Sacramenta Conferant gratiam; siue;
An iustificent ex opere operato?*

MINISTER. I. Differentiam ponunt inter Sacramenta Veteris, & Noui Test. quod hæc confectan: gratiam ex opere operato; illa solum cum significen; non proprie operentur gratiam; sed suscipientium fides, aut deuotio, aut Synagoga. Directe contra I. Cor. 10. Patres nostri omnes eandem escam spiritalem manducauerunt, & eundem potum spiritalem biberunt. August. in Psal. 77. Idem itaque in Mysterio cibis & potus illorum, qui offer. Sed significatione idem; non specie. Aperte confutans Bellarmini glossema. Non eand. esse escam nostram & illorum; sed eandem illorum omnium. At Aug. in Ioan. tract. 26. In signis diuersa sunt; & in re, qua significatur, paria sunt. &c. Epist. 49. Nec, quia vna eademque Res aliis atque sacris & Sacramentu vel predicatur, vel prophetatur; ideo alias atque alias Res, vel alias atque alius salutes oportet intelligi. &c.

Vbi nota; quod diferimen ponit Augustinus inter V. & N. Sacramenta non in effectu vel efficacia; sed in numero, & modo significationis.

1. Opus Operatum, est noua phrasis, à nemine Patrum vnquam vsurpata; à Scholasticis. Rhenano nimis arguta; inuenta. Est & barbara contra Grammaticam.

3. Doctrina est falsa; Sacramenta conferre gratiam ex opere operato. Quis, Rom. 4. Abraham iustificatus est ex circumcissione: signum accepit circumcissionis, signaculum iustitię fidei.

4. Item si Deus externis Sacramentis alligauit, infuditque gratiam; necessario hæc percipient, quibus externa ea conferuntur: At, August. in Psal. 77. Cum essent communia Sacramenta; non communis erat omnibus gratia, quæ est Sacramentorum virtus. &c.

5. Rationibus si agere vellemus, eiusmodi nobis proferri possent; ad quas ipse Bellarminus pro prima sua responsione ignorantiam suam confiteretur. & diceret: Tenemur quidem rationem reddere eius, quæ in nobis est, sp̄i: sed ex principis fidei, non ex Metaphysica. Adeoque se tuc cogere iusto Augustini 13. de pecc. mer. & remis. ca. 14. Ego etiam si istorum argumenta soluere non valeam; video tamen in herendum esse.

RESPONDEO. AD I. De istorum differentia vide in meo *Luthero-caluin. par. 3. q. 14.* In *Antichristo par. 3. q. 5.* & in *Genealogia Luthero-caluin. nisi par. 3. q. 2.*

AD 2. Apostolum iam respondit inuictè inuictus Bell. l. 2. de Eff. Sac. cap. 17. quem aduersari Apostolo & S. August. fingit Minister. Ecce, EANDEM, Iudæi; non nostram, sed suam ESCAM Manna edebant: quæ nec Sacramentum erat; sed figura Eucharistiæ futuræ: Nam eundem potum quoque bestię bibebant: Neque vlla gratiæ promissio facta erat ea sumentibus. Dicitur & Spiritalem, scil. in significatione futuri Calicis sacri; non ob effectum spiritalem. Proinde, ait Caluinus, non requiritur vt parem vim tribuamus Mari & Baptismo, Manna & Eucharistiæ. Quare quod inferiora sunt illa, eò fortius stringit argumentum Pauli: Si enim puniti sunt contemptores figuræ; quanto magis rei figuratę temeratores punientur?

AD S. Augustinum: Nunquam is vsquam dicit esse paria V. & N. Sacramenta quoad Efficaciam; sed quoad Significationem tantum. Quin in Psal. 72. nostra esse salubriora & feliciora dicit. Illud, in Re, qua significatur, paria sunt; id est, quoad vim spiritalem Significandi paria sunt; non in re significata: nam paulò ante sic ait: ALIUD illi, ALIUD nos, sed specie visibili quidem; tamen hoc idem significante Virtute spirituali. Iaque loquitur de REBUS significantibus; non Significatis.

DEMYM; Caluinus & Kemnitius secum ipsis pagnant

pugnant. Hic enim Manna, aquam Petra, Maris transitum, volunt fuisse sacramenta iustificantiæ: Alibi negant idem.

AD Notatum dico, id à Ministro excogitatum. Ostendat ubi agit S. Augustinus de Numero, deque Modo significationis diuerso? Vnus Vtriusque Test. signorum modus est significandi; nisi quod V. T. Rem futuram præfigurabant; Noui Test. signa præsentem indicant. Ergo & S. Paulus, & S. Augustinus, & Bellarminus docent reale discrimen inter sacramenta V. & Nou. Testamenti.

AD II. Phrasin *Opus operatum* nouam esse dicit Minister, non docet: certe antiquior est ea Magistro Scholasticorum Lombardo, qui claruit (ab annum 1140. triploque antiquior, quam Luthero-caluinismus: Et affirmare audeat, à nemine Patrum ynquam usurpatam?

AD III. Docui in *Luthero calu. part. 3. quæst. 13.* &c. doctrinam Romano-catholicam esse veram; falsam Luthero-caluinisticam: fundatam quasi in isto *Rom. 4.* Vbi tamen ex professo docetur; Abrahamum fuisse iustificatum in Præputio; non in Circumcisione: non igitur Vetus Sacramentum iustificabat. Fuit ea tamen illi *signaculum*, id est, testimonium *iustitiæ fidei* ipsius, vt pius haberet hoc sacramentum; quia id meruit sua obedientia & fide; non datum ei idcirco, vt fidem exerceret; sed vt memoriam iuaret. Sic pleraque erant Iudæis Signa Commemoratiua tantum, Verbi Dei; non Confirmatiua. Vide *Bellarmin. l. 1. de Sacram. c. 17. §. 8. 9.* At Sacramenta Christiana sunt signa significatiua, Commemoratiua, & Operatiua.

Deinde; sigillum erat, non pacti & promissionis, sed iustitiæ: habuit enim circumcissionem in corde obsignatam, olim reuelandam. Ipsi ea soli erat & Priuilegium fide promeritum; erat & Sigillum, & *φραγς*; ipsi soli; at cæteris *ἀνεπιστολ.* signum.

AD IV. Peccatores vere percipiunt Sacramentum; sed non Rem Sacramenti: quia gratia est signis alligata ex infallibili Institutione; & promissione etiam percipientibus facta; sed expresse, aut tacite conditionata; nisi obicem

posuerint. Quod ipsis derogat, non Sacramento. Et hoc diserte Augustinus contra Ministrum, quem pro se allegat: *Communia sunt Sacramenta; non communis gratia.*

AD V. Sunt verba & voces; prætereaque nihil. Dic, & Fac.

AD QUÆST. LXVIII.

Quot Sacramenta instituit Christus in Nouo Fœdere?

CALVIN vs Instit. l. 4. c. 19. toto explodit quinque, vt ait, falsa Sacramenta.

MINISTER cum Catecheli pariter. 1. Et quidem Patrochus in ordine recensendi Sacramenta dissentit à Conc. Tridentino, ac Bellarmino. Duo autem sola docet Scriptura, 1. Cor. 12. *Per unum spiritum nos omnes in unum Corpus Baptizati sumus; & omnes in una Porione potati sumus.* Item 1. Cor. 10. 1. 2. 3. & c. Item Ioan. 19. *Exiuit Sanguis & Aqua.* Vnde optimi quique Patres duo probant; Chrysol. Theophil. Augustin. & Bellarm.

Sed, ait, non propterea excluduntur cætera. Sed ea glossa repugnat textui; & Patribus; & c. ipsique Bellarmino l. 2. cap. 28. vbi Baptisimum & Cœnā non habet pro Sacramentis principalibus magis, quam omnia reliqua. & c.

2. Nec Patres recensent plura duobus Sacramentis. Ambr. Cyril. Hier. Ios. & c.

3. Nullus ex Patribus statuit VII. Sacramenta; quod est certissimum, & fatetur Bellarmin. l. 2. c. 27. §. 10. Et falsum dicit, adeoque se cum pugnat, cum ibidem ait, quod Patres, aut certe *varii eiusdem ætatis omnium VII.* alicubi meminerint.

4. Definitio Sacramenti probat esse duo tantum proprie, & strictè; 1. Instituta à Christo immediate, ita *Bell. l. 1. c. 23 §. 2.* contra quosdam Theologos. 2. Quæ sint signum Visibile, æternum, habens analogiam cum re signata. 3. Habeantque promissionem gratiæ. At qui ista non conueniunt in V. falsa, commentitia & Papiistica Sacramenta. Quia nullum eorum est à Christo immediate institutum; quod fateri aduersarii coguntur, saltem de quibusdam: Vt Lombardus 4. dist. 23. c. 2. Hugo & c. aiunt *Extremam Vnctionem* ab S. Iacobo: *Aleuiss. par. 4. q. 24. memb. 1.* Bonauentura, *Confirmationem* post mortem Apostolorum ab Ecclesia: *Pœnitentiæ* ab Apostolis ijdem. & Bell. l. 2. c. 23. §. 4. & c. 24. §. 7. & 14. fatetur de *Confirm. & Extr. Vnctione.* De *Ordinis* papiistici Gradibus *Off. Lect. Exor. Aco. Subd. Diac. Sacerdot. in Scriptura nequè.*

Matrimonium est à Deo institutum; sed quod nā hic signum visibile? & c. Eph. 5. vocatur *Mysterium*, id est, *arcanum* proprie, non *Sacramentum*, vt vulgata; & malè: proinde manifesta infelicitia est, ex mala versione nouū